



## בבית המשפט העליון

רע"ב 3249/09

בפני : כבוד השופטת א' פרוקצ'יה  
כבוד השופטת א' חיות  
כבוד השופט י' דנציגר

המבקשת : מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב : הראל הרשטיק

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי  
בתל אביב-יפו בע"א 1180/09 שניתנה ביום 24.3.2009 על  
ידי כבוד השופטת י' שיצר

תאריך הישיבה : י"ז באייר התשס"ט (11.5.09)

בשם המבקשת : עו"ד רועי שויקה

בשם המשיב : עו"ד יעקב אוחנה

### פסק-דין

#### השופטת א' חיות:

זוהי בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו  
(כב' השופטת י' שיצר) מיום 24.3.2009, בה התקבלה עתירת המשיב ונקבע כי יש  
לאפשר לו להחזיק מחשב בתאו וכן לצאת לחופשה. החלטנו ליתן רשות ערעור ולדון  
בבקשה כבערעור.

1. בשנת 1998 הורשע המשיב בבית המשפט המחוזי בחיפה ברצח יעקב סלע. כמו כן הורשע המשיב בעבירה של קשירת קשר לביצוע רצח, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף מסמכים בכוונה לקבל באמצעותם דבר בנסיבות מחמירות, גניבה, שיבוש מהלכי משפט והתחזות לאחר. משהורשע כך בדינו נדון המערער לעונש כולל של מאסר עולם. בשנת 2000 נדחה ערעור שהגיש המשיב על הרשעתו בעבירת הרצח (ע"פ 4297/98 הרשטיק נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 673 (2000)) ועל-פי המלצת ועדת שחרורים מיוחדת, נקצב עונשו והועמד על שלושים שנים.

2. ההליך שבפנינו כורך שתי סוגיות: יציאת המשיב לחופשה והחזקת מחשב אישי בתאו. אשר לחופשה - פקודת נציבות בתי הסוהר מס' 04.40.00 בעניין "חופשות אסירים" (להלן: פקודת חופשות) קובעת כי לא תינתן חופשה ראשונה לאסיר השפוט למאסר עולם שעונשו נקצב אלא באישור בכתב מאת נציב שירות בתי הסוהר. כל בקשה לחופשה כאמור נדונה טרם מתן ההחלטה בפני ועדת אסירי עולם, המעבירה לנציב את המלצתה בעניין, בין היתר, בהסתמך על חוות דעתה של הוועדה הממליצה לחופשה ראשונה (להלן: הוועדה הממליצה). במסגרת הטיפול בבקשת המשיב ליציאה לחופשה נערכה לו בדיקה על-ידי פסיכולוג קליני, אשר כללה ראיון ושני מבחנים פסיכולוגיים. בדו"ח הבדיקה הפסיכולוגית מיום 15.1.2006 נקבע, בין היתר, כי המשיב הוא אדם בעל אינטליגנציה מעל לממוצע ומורכבות רגשית ואישיותיות גבוהה; כי "קיים פוטנציאל להתפרצויות כעס רגשיות שיכולות לכלול תוקפנות במקרים מסוימים" וכי "המימד המסוכן יותר אצלו הינו הנטייה שקיימת אצלו לפעול על פי העמדות והתפיסות (וכן פגיעות וצרכים נרסיסטים) שלו ללא התחשבות בנורמות וערכים מקובלים". הוועדה הממליצה בחנה את בקשת המשיב ואת דו"ח הבדיקה הפסיכולוגית והמליצה שלא לאשרה. השר לביטחון פנים אימץ המלצה זו ודחה את הבקשה וכנגד החלטתו עתר המשיב לבית המשפט המחוזי בתל אביב. בהחלטתו מיום 19.9.2007 קיבל בית המשפט (כב' השופט ד' רוזן) את העתירה והורה לאפשר למשיב לצאת לחופשה. המדינה הגישה בקשת רשות לערער על החלטה זו ובפסק-דינו מיום 9.1.2008 קיבל בית משפט זה את הבקשה, דן בה כבערעור וקיבל את הערעור (רע"ב 8619/07 מדינת ישראל נ' הרשטיק (טרם פורסם, 9.1.2008)), בקובעו כי "האבחון [הפסיכולוגי] אכן מלמד על סיכון שביציאתו של המשיב לחופשה, וסיכון זה נלמד מקווי אישיותו ואיבחון על פי אותה חוות דעת מקצועית". יחד עם זאת קבע בית המשפט כי אין הצדקה להמתין שלוש שנים ממועד הבדיקה שנערכה כדי לבחון מחדש את אפשרות יציאתו של המשיב לחופשה, והורה לערוך לו אבחון פסיכולוגי מחודש

לקראת הבחינה העתית הבאה שתקיים הוועדה (בחינה הנערכת מדי חצי שנה) ו"לכל המאוחר בתוך 6 חודשים".

3. ביום 10.6.2008 הוגשה בעניינו של המשיב חוות דעת פסיכולוגית שנייה, אשר נערכה על-ידי שני פסיכולוגים. בסיכום חוות הדעת צוין, בין היתר, כי המשיב הוא בעל אינטליגנציה ברמה גבוהה מאוד, נוטל אחריות על הרצח ומביע צער וחרטה, "אך מתקשה להבין את המאפיינים הפסיכולוגיים שהובילו להשתלשלות העניינים עד כדי רצח". עוד צוין כי "נראה שיש התמתנות של מאפיינים אלה באבחון הנוכחי לעומת האבחון הקודם, אך לא ידוע כמה... [ה]תמתנות הזאת נובעת מהתכונות לאבחון מצידו (בניגוד לשינוי חיובי אוטנטי)". כמו כן צוין כי המשיב הפגין "יכולת למחשבה צלולה והגיונית והסתגלות טובה, אך עם זאת עדיין נשארת נטייה להתנהג לפי רגשותיו יותר מאשר לפי מחשבותיו, ותחת לחץ צפויים קשיי שיפוט. ממצאי המבחנים מעידים על מאפיינים נרציסיסטיים ומרוכזות עצמית. שילוב זה מוביל לקושי לנבא אותו, ולכן אי אפשר לשלול קיומה האפשרית של התנהגות לא מותאמת בעתיד". לאחר שהונחה בפניה חוות הדעת הפסיכולוגית השנייה, המליצה הוועדה גם זו הפעם לדחות את בקשת המשיב לחופשה. וכך נימקה הוועדה הממליצה את החלטתה מיום 25.2.2009:

"מפקד היחידה והמחוז לא ממליצים על יציאת האסיר לחופשה ונציגי הוועדה מצטרפים לעמדתם. מדובר באסיר מתוחכם מאוד, מניפולטיבי. לאחרונה עולים חלקים לא מציאותיים באמירות שמשמיע (טוען לגניבת מחשבות). האבחון בעניינו מעיד על קושי לנבא אותו, על קיומם של קשיי שיפוט תחת לחץ. מידע מלפני כשנה על מעורבות במרמה. איננו ממליצים להוציאו לחופשות בשל [חזקת?] המסוכנות הרבה הנשקפת ממנו".

4. אשר להחזקת מחשב. בעבר ניתן למשיב להחזיק מחשב אישי בתאו בלא אפשרות לקיים קשר אינטרנטי, וזאת בהתאם לנהלים שהיו תקפים אותה עת. המשיב הרכיב במחשבו "מודם" מחלקים שונים ויצר קשר אינטרנטי עם גורמים מחוץ לכלא, ללא אישור. על רקע זה קבע שירות בתי הסוהר נוהל מפורט בנושא, הוא "נוהל מחשבים אישיים לאסירים פליליים" מס' 01-1016 (להלן: נוהל מחשבים אישיים)). על פי הנוהל לא יותרו החזקה ושימוש במחשב לאסיר שעשה שימוש שלילי במחשב ועל כן מסרבים גורמי שירות בתי הסוהר להתיר למשיב שימוש במחשב. כמו כן סורבה בקשת המשיב להחזיק מחשב בתאו בו יוכל הוא להתקין תוכנה מתמטית לצרכי מחקר, שכן על-פי נוהל מחשבים אישיים החזקת מחשב אישי בתא תתאפשר רק לאסירים השוהים ב"תאי הפרדה" ולצורך לימודים, והמשיב אינו עונה על קריטריונים אלה.

## החלטתו של בית משפט קמא

5. המשיב הגיש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו עתירה בה ביקש לאפשר לו להחזיק מחשב אישי בתאו וכן לצאת לחופשה. בהחלטתו מיום 24.3.2009 קיבל בית המשפט המחוזי (כב' השופטת י' שיצר) את העתירה על שני ראשיה. אשר למחשב הורה בית המשפט לשירות בתי הסוהר לבדוק האם ניתן להתקין מחשב בתאו של המשיב ללא קשר עם העולם החיצון וללא רשתות. נקבע, כי במידה שניתן לעשות כן יש לאפשר לו לעבוד עם תוכנה מתמטית ספציפית בלבד על מנת שיוכל להמשיך בעבודתו נוכח מצבו המיוחד, מחלתו המתקדמת ואופי העיסוק המדעי שבו מדובר. אשר ליציאה לחופשה קבע בית משפט קמא כי מדו"ח הבדיקה הפסיכולוגית "קשה להסיק כי מהעותר נשקפת מסוכנות שלא ניתן לאיין אותה על ידי הצבת תנאים מתאימים... מה גם שהעותר מזהיר כי ממילא את חופשותיו יצטרך לעשות במלון שליד בית החולים אסף הרופא, לאור מצבו הרפואי יוצא הדופן והצורך במעקב רפואי צמוד." על כן הורה בית המשפט כי המשיב יוצא לחופשה בתנאים מגבילים ביותר, בכפוף למצבו הרפואי הקשה והיזקקותו להשגחה רפואית צמודה.

## טענות הצדדים

6. מכאן הבקשה שלפנינו, בה טוענת המדינה כי קביעתו של בית משפט קמא בכל הנוגע להחזקת המחשב מנוגדת לנוהל מחשבים אישיים ועומדת בסתירה להחלטתו של בית משפט זה ברע"ב 4035/07 שיו"ב נ' שירות בתי הסוהר (לא פורסם, 10.12.2007) (להלן: עניין שיו"ב), בה נקבע כי נוהל מחשבים אישיים אינו הסדר בלתי סביר, אינו יוצר אפליה פסולה בין אסירים ואינו מצדיק את התערבותו של בית המשפט. המדינה מוסיפה וטוענת כי החלטתו של בית משפט קמא מפלה לטובה את המשיב לעומת אסירים אחרים וכי עשויות להיות לה השלכות מרחיקות לכת בכל הנוגע להחזקת מחשבים על-ידי אסירים ושימוש בהם. לטענת המדינה, החזקתם של מחשבים והשימוש בהם נוגעים לניהולו השוטף של בית הסוהר ולשיקולי ביטחון ואבטחה, ונושאים אלה מסורים לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים בשירות בתי הסוהר שאין להתערב בהם אלא במשורה. בענייננו, כך לטענת המדינה, לא הייתה כל הצדקה להתערב בהחלטת הגורמים המוסמכים שכן המשיב עשה בעבר שימוש שלילי במחשב, הוא אינו אסיר הפרדה, אינו שוהה בתא הפרדה ואינו לומד.

7. אשר לחופשה טוענת המדינה כי לאסיר אין כל זכות קנויה לצאת לחופשות, כי ההחלטה בעניין זה נתונה בידי הרשות המוסמכת הנדרשת לחוות הדעת המקצועית וכי מקום שבו נמצא כי יציאת האסיר לחופשה עלולה לסכן את שלום הציבור, על הגורמים המוסמכים להעדיף את האינטרס הציבורי ולדחות את הבקשה. לטענת המדינה, שגה בית משפט קמא כאשר החליף את שיקול הדעת המינהלי בשיקול דעתו שלו וקבע כי יש לאפשר למשיב לצאת לחופשה, בניגוד לעמדת הגורמים המקצועיים אשר סברו בהסתמך על חוות הדעת הפסיכולוגית שקיבלו כי תחת לחץ צפויים קשיי שיפוט וקשיים בניבוי התנהגות, וכי על רקע נסיבות המשיב בכללותן, הוצאתו לחופשה לעת הזו תסכן את שלום הציבור. המדינה טוענת כי בית משפט קמא לא קבע שעמדת הוועדה הממליצה חורגת ממתחם הסבירות, כי היא בלתי מבוססת או נסמכת על שיקולים בלתי ענייניים, ולמרות זאת בחן בעצמו את חוות הדעת הפסיכולוגית וקבע, בלא שהייתה בפניו כל תשתית עובדתית ומקצועית לביסוס קביעה זו, שאין בחוות הדעת כדי להצביע על מסוכנות שיש בה לשלול את הוצאת המשיב לחופשה. המדינה סבורה, אפוא, כי בהחלטתו חרג בית משפט קמא באופן מהותי מכללי הביקורת השיפוטית הנוהגים בכגון דא ומשכך החלטתו בעניין הוצאת המשיב לחופשה אף היא דינה להתבטל.

8. המשיב, מצידו, טוען כי בשנים האחרונות הוא עוסק בפיתוח טכנולוגיות ייחודיות וחשובות ובהן תוכנות העוסקות באיתור מחלות ובפרט מחלת הסרטן, ובזיהוי בשלב מוקדם. לטענת המשיב הוכח כי באמצעות הטכנולוגיה שפותחה על-ידו ניתן לאתר שבעה סוגי סרטן בבדיקה פשוטה ולא פולשנית, וסיום הפיתוח יאפשר עלייה ברמת הדיוק, הקדמת איתור המחלה וכן איתור מחלות נוספות. על רקע זה טוען המשיב כי היזקקותו למחשב אישי נדרשת לצורך ביצוע עבודה חיונית שנועדה להציל חיי אדם, ונוכח מצבו הרפואי הקשה חיוניותה ודחיפותה של העבודה כפולה ומכופלת. המשיב מוסיף וטוען כי עבודתו מאפשרת גם פיתוח טכנולוגיה רגישה לאיתור וזיהוי מרחוק של חומרי נפץ וסמים, ועל כן היא בעלת חשיבות אסטרטגית למדינת ישראל. לטענתו, גורמים מוסמכים במערכת הביטחון שהטכנולוגיה הוצגה בפניהם פנו לשב"ס בבקשה לאפשר לו לסיים את עבודתו ולהשיב את המחשב לתאו. כמו כן טוען המשיב כי הוא סובל מגנחת סימפונות קשה ביותר בגינה הוא מונשם על-ידי מכונת הנשמה במשך 14 עד 16 שעות ביום (בשעות הערב והלילה וכן 4-2 שעות במהלך היום), דבר המחייב את ריתוקו למיטה ובנוסף עליו לבצע שש אינהלציות מדי יום. ביתר שעות היום מחובר המשיב למחולל חמצן או בלון חמצן, הוא אינו מסוגל ללכת אלא מטרים ספורים ומאושפז תכופות בבתי חולים וכן במרכז הרפואי של השב"ס. לטענת המשיב, יש להביא בחשבון את מצבו הרפואי המיוחד בכל הנוגע להחזקת המחשב ולהוצאתו

לחופשה, כפי שאכן קבע בית משפט קמא. אשר להחזקת מחשב מציין המשיב כי בשנת 2005 לא היה קיים נוהל האוסר על התחברות לאינטרנט והוא אכן התקשר באמצעות האינטרנט עם אוניברסיטאות ומכוני מחקר, רופאים ומדענים ברחבי העולם ולטענתו אותה "עבירת מחשב" עליה עומדת המדינה היא עבירה לכאורה בלבד ולכל היותר מדובר בעבירה ישנה. המשיב מציין כי חלק ניכר מן הפעילות אותה הוא מבקש לעשות בעזרת המחשב הוא קריאת מאמרים, מחקרים ודו"חות ניסוי המשמשים אותו בלימוד עצמאי של מדעים מדויקים ובפענוח תוכנות אלגוריתמים באמצעותן הוא מגיע לממצאים מחקריים חשובים. לטענת המשיב, כאשר היה לו בעבר מחשב הוא עסק אך ורק בכך. המשיב מציין כי הוא אינו זקוק בשלב זה לחיבור לאינטרנט ואין בכוונתו להתחבר ללא אישור, אך נוכח חששה של המדינה הוא מציע שני פתרונות אפשריים, שהוא ישא במימונם: התקנת מחשב מיוחד שהחיבור לרשת פורק ממנו או חיבור לאינטרנט באופן שלא יחייב חיבור לתשתית השב"ס. המשיב מוסיף ומציין כי הוא וכן גורמים שונים לרבות החברה העוסקת בחקר הסרטן, מוכנים להתחייב ולערוך לכך שלא ייעשה שימוש שלילי בחיבור לאינטרנט והוא ישתמש בו לצרכי עבודתו ולימודיו בלבד. המשיב מוסיף וטוען כי נוכח נסיבותיו החריגות יש לאפשר לו להחזיק מחשב בתאו ואף להתחבר לרשת האינטרנט מבלי שתהא לכך השלכה על עניינם של אסירים אחרים.

אשר ליציאה לחופשה טוען המשיב כי חוות הדעת הפסיכולוגית קובעת מפורשות שישנה התמתנות במאפיינים מסוימים אצלו בהשוואה לחוות דעת קודמות שנערכו בעניינו. לכך, טוען המשיב, יש להוסיף את מצבו הרפואי הקשה ומכאן שלא נשקפת ממנו כל מסוכנות, ודאי לא כזו שלא ניתן לאיינה. המשיב מוסיף וטוען כי יש לאפשר את יציאתו לחופשה על מנת שיוכל להמשיך בעבודת המחקר שבה החל, שכן הדבר הוא בבחינת אינטרס ציבורי מן המעלה הראשונה, והוא מדגיש כי חל שינוי נסיבות בין מצב הדברים כעת ובין זה שחל כאשר נדונה בקשתו הקודמת לחופשה.

דיון

החזקת מחשב אישי ושימוש בו

9. סעיף 38 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 (להלן: פקודת בתי הסוהר) קובע כי "לא יחזיק אסיר חפץ אסור". המונח "חפץ אסור" משמעו "חפץ שפקודה זו או התקנות אינן מתירות הכנסתו לבית סוהר, הוצאתו מבית סוהר או החזקתו בידי אסיר" (סעיף 1 לפקודה). על-פי תקנה 37(א) לתקנות בתי הסוהר,

תשל"ח-1978, אסיר לא יחזיק בחפצים אישיים, למעט מספר פריטים המפורטים בתקנות ולמעט "חפצים אישיים שהחזקתם הותרה לאסיר בידי מנהל בית הסוהר בכפוף לתנאים, לנסיבות ולהגבלות שנקבעו בהוראות המחייבות בשירות". פקודת נציבות בתי הסוהר מס' 04.33.00 שעניינה פריטי ציוד המותרים בהחזקה על-ידי אסירים, קובעת בנספח א' כי מותרת החזקתו של מחשב ידני לאסיר בהפרדה מעל שישה חודשים ולצורך לימודים בלבד. נוהל מחשבים אישיים מוסיף וקובע כי שימוש במחשב אישי יותר רק לאסירים לומדים ולצרכי הלימודים; כי המחשבים יוחזקו במרוכז במקום שיקבע מפקד בתי הסוהר ויאושר על-ידי מפקד המחוז, אך לא בתאי האסירים; וכי החזקת מחשב אישי בתא תותר רק בתאי הפרדה ובאישור חריג של מפקד המחוז. כמו כן, לא יותרו שימוש והחזקה במחשב לאסיר שעשה שימוש שלילי במחשב.

10. בעניין שיוביץ' בחן בית משפט זה את מדיניותו של שירות בתי הסוהר ביחס להחזקת מחשבים אישיים, בקובעו כי לגורם המוסמך בשירות בתי הסוהר מוקנה שיקול דעת רחב להסדיר תחום זה, במסגרתו עליו להביא בחשבון, בין היתר, שיקולים של בטחון האסירים והסוהרים, בטיחות הפרט והכלל בבית הסוהר וכן צרכים חברתיים שעניינם מניעת פערים וחתירה לשוויון בתנאי החזקתם של אסירים. מנגד, על הגורם המוסמך לשקול את צרכיו של האסיר כפרט, ובמיוחד של אסירים המרצים תקופות ארוכות של מאסר, לאמצעים ולעזרים שונים שישמשו מקור עניין ותעסוקה, סיוע בפיתוח אינטלקטואלי ודרך לשמירת הקשר עם העולם החיצון. בהקשר זה הדגיש בית המשפט בעניין שיוביץ' כי נוכח מתחם שיקול הדעת הרחב המסור לגורם המוסמך בגדרי סמכותו זו, תהא התערבותו של בית המשפט בשיקול דעת זה נדירה ותיוחד לאותם מקרים חריגים בהם לוקה הפעלת שיקול הדעת בחוסר סבירות קיצונית או כאשר נפל בה פגם מינהלי אחר המצדיק התערבות (ראו והשוו גם רע"ב 11005/07 זריהן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (טרם פורסם, 8.4.2008)).

בית המשפט הוסיף וציין בעניין שיוביץ' כי שירות בתי הסוהר מתיר שימוש מבוקר ומוגבל במחשבים אישיים לצורך הגשמת תכליות מיוחדות בלבד - לימודים של אסירים ואספקת מקור עניין ותעסוקה לאסירים השוהים בתאי הפרדה; כי נראה שנוהל מחשבים אישים נועד למנוע ניצול לרעה של מחשבים אישיים בידי אסירים ולהגן מפני סיכונים אפשריים שונים הנלווים לשימוש לא ראוי בהם, ובנוסף הועלתה האפשרות שמטרתו היא גם מניעת פערים ניכרים בתנאי ההחזקה בין אסירים בעלי יכולת כלכלית לבין אסירים דלי אמצעים. על רקע זה קבע בית המשפט כי לא ניתן לומר שההסדר הקיים הינו בלתי סביר באופן המצדיק את התערבותו, וכי מתן אפשרות לאסיר בהפרדה

להחזיק מחשב אישי אינה מהווה אפליה פסולה שכן בידודו של האסיר השווה בהפרדה יש בו כדי להצדיק החלת הסדר שונה לגביו בהקשר זה.

11. הנה כי כן, נראה שנוהל מחשבים אישיים הקבוע בפקודת נציבות בתי הסוהר מאזן נכונה בין שיקולים של בטחון האסירים והסוהרים, שמירה על שלום הציבור, קידום השוויון בין האסירים וצרכי האסיר כפרט ולא מצאנו כי המקרה הנדון נמנה עם אותם מקרים חריגים ונדירים המקיימים עילה להתערבות בשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים בשירות בתי הסוהר, אשר סברו כי אין מקום לסטות מהוראות הנוהל ויישמו בעניינו של המשיב את הכללים הקבועים בו. כפי שצוין לעיל, המשיב עשה בעבר שימוש שלילי במחשב בכך שהרכיב "מודם" מחלקים שונים ויצר קשר אינטרנטי עם גורמים מחוץ לבית הסוהר. בנוסף לכך המשיב אינו עונה לתנאים הקבועים בנוהל להחזקת מחשב אישי בתאו באשר הוא איננו "אסיר הפרדה" ואינו שווה בתא הפרדה. בנסיבות אלה ההחלטה שלא לאפשר לו להחזיק מחשב אישי בתאו תוך חריגה מן הנוהל אינה בלתי סבירה במידה המצדיקה התערבות. עם זאת לא מן הנמנע הוא כי שלטונות בית הסוהר ישובו ויבחנו את עמדתם בעניין זה בעתיד בהתחשב בין היתר במצבו הרפואי המיוחד של המשיב ובחלוף הזמן מן המועד בו נעשה על ידו השימוש השלילי במחשב, תוך מתן משקל הולם לתקופת המאסר הארוכה שהוא מרצה ולצרכיו של המשיב כפרט לעסוק במחקרים שהוא מוצא בהם עניין (אשר לגבי חשיבותם לא ראינו מקום להביע דעה).

יציאה לחופשה

12. סעיף 36(א) לפקודת בתי הסוהר קובע כי "השר רשאי, על פי בקשת אסיר, או על פי המלצת נציב, לתת לאסיר, בתנאים שייראו לשר, חופשה מיוחדת שלא תעלה על תשעים ושש שעות...". השר אצל סמכותו זו לגורמים שונים בשירות בתי הסוהר. הוצאתם של אסירים לחופשות מוסדרת באופן מפורט בפקודת נציבות מס' 04.40.00 (להלן: פקודת חופשות). סעיף 2 לפרק ב' לפקודת חופשות קובע, בין היתר, כי לא תינתן חופשה ראשונה לאסיר השפוט למאסר עולם שעונשו נקצב אלא באישור בכתב מאת הנציב. על פי סעיף 9 לפרק ו' לפקודת חופשות, ועדת אסירי עולם תעביר המלצותיה לנציב בעניין בקשה לאישור יציאה לחופשה ראשונה של אסיר עולם שעונשו נקצב, בהתקיים תנאים מסוימים לעניין משך תקופת המאסר שריצה האסיר. עוד נקבע בסעיף 9 האמור כי לצורך הדיון בוועדת אסירי עולם, יובאו בפניה חוות דעת של הוועדה הממליצה וכן "התייחסות מטעם מפקד המחוז, דו"ח אבחון פסיכולוגי שנערך לאסיר לפי הצורך, חו"ד מב"ן במקרים המתאימים וכן חו"ד אלמ"ב או



הוועדה לגילוי עריות במקרים המתאימים...". סעיף 9(ג)(3) קובע כי ועדת אסירי עולם תשקול, בין היתר, את "התנהגות האסיר בבית הסוהר, מספר מאסרי עולם שעליו לרצות, מידת הסכנה הנשקפת לציבור מן האסיר במהלך חופשתו, הסיכוי שהאסיר לא יתייצב לריצוי יתרת מאסרו בתום החופשה, נימוקיה של ועדת השחרורים המיוחדת לעניין החלטתה לקצוב את עונשו ונימוקי ההמלצה שהובאה בפני נשיא המדינה בעניין זה וכן את כל מכלול חוות הדעת שהובאו בפניה עפ"י פקודה זו". בעניינו של המשיב, הוגשה חוות דעת פסיכולוגית כאמור, ועל סמך האמור בה סברה הוועדה הממליצה כי יש לדחות את בקשתו של המשיב לחופשה בצינה כי מדובר באסיר מתוחכם מאוד ומניפולטיבי. עוד ציינה הוועדה כי מחוות הדעת עולה שיש "קושי לנבא אותו", כי קיימים אצלו "קשיי שיפוט תחת לחץ", כי קיים "מידע מלפני כשנה על מעורבות במרמה". משכך סברה הוועדה כי נשקפת ממנו מסוכנות רבה והמליצה שלא להוציאו לחופשה.

13. הלכה היא כי לאסיר אין זכות קנויה לחופשה והענקתה היא בגדר פריבילגיה הנתונה לשיקול דעתם של הגורמים המוסמכים בשירות בתי הסוהר. ההחלטה בדבר יציאתו של אסיר לחופשה נסמכת על מגוון של שיקולים, ובהם המסוכנות הנשקפת ממנו, החשש כי יימלט, התנהגותו במהלך המאסר ועוד (ראו: רע"ב 1345/07 פלוני נ' משטרת ישראל, פסקה 6 (19.2.2007); עע"א 6481/01 אל עבד נ' שירות בתי הסוהר, פ"ד נז(6) 678, 707 (2003) (להלן: עניין אל עבד)). כמו כן, נפסק כי מקום שבו מונחים על כף המאזניים שלום הציבור ובטחונו מחד גיסא ועניינו של האסיר ביציאה לחופשה מאידך גיסא, תהא ככלל ידו של האינטרס הראשון על העליונה (ראו: רע"ב 3630/04 מקסימוב נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 6 (לא פורסם, 22.6.2004); עניין אל עבד, 714; רע"ב 5125/08 גרציאני נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 3 (טרם פורסם, 8.7.2008)) והלכה היא עימנו כי שיקול הדעת בעניין זה מופקד בידי הרשות המוסמכת והגורמים המקצועיים הרלוונטיים ובית המשפט יתערב בהחלטתם במשורה ובריסון רק מקום שבו היא חורגת ממתחם הסבירות או אם נפל בה פגם המצדיק התערבות (ראו: רע"ב 7663/06 צ' ב' נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 4 (לא פורסם, 20.9.2006); רע"ב 3631/08 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (טרם פורסם, 20.5.2008)).

לאחר בחינת הטענות שהעלו הצדדים בפנינו באתי לכלל מסקנה כי בכל הנוגע לסוגיית החופשה יש אומנם מקום לבטל את החלטתו של בית משפט קמא בדבר הוצאתו של המשיב לחופשה, אך יחד עם זאת אני סבורה כי יש מקום לבחינה נוספת של העניין על-ידי הגורמים המוסמכים. ההחלטה שלא להוציא את המשיב לחופשה מבוססת על דו"ח פסיכולוגי ממנו עולה כי מדובר באדם מתוחכם ומניפולטיבי אשר יש

קושי לנבא את התנהגותו והלוקה בקשיי שיפוט תחת לחץ לגביו קיים מידע מלפני כשנה על מעורבות במרמה. אלא שהקביעה כי המשיב הינו אדם מניפולטיבי וכי קשה לצפות את התנהגותו אין בה כדי להוביל, בהכרח, למסקנה כי נשקפת ממנו מסוכנות במידה שאינה מאפשרת את הוצאתו לחופשה, אף לא בתנאים מגבילים. מכל מקום, אפשרות כזו לא נבחנה על ידי הוועדה. כמו כן לא התייחסה הוועדה בהמלצתה למצבו הרפואי הקשה של המשיב, המרותק למיטתו במשך רוב שעות היממה והמוגבל בהליכה למטרים ספורים בלבד על פי התעודות הרפואיות שהוצגו. המשיב אף הצהיר בפני בית משפט קמא כי במהלך החופשה יהיה עליו לשהות בסמוך למתקן אשפוז וגם נתון זה יש לו חשיבות במכלול השיקולים הצריכים להערכת מסוכנותו. נראה, אפוא, כי יש מקום להחזיר את העניין אל הוועדה הממליצה על מנת שתשוב ותבחן את עניינו של המשיב תוך התייחסות לכל הנתונים והשיקולים הרלוונטיים ובהם מידת המסוכנות הנשקפת ממנו, האפשרות לאינה בתנאים, החשש מפני בריחה אם יש כזה והשפעת מצבו הרפואי של המשיב על המסקנות וההמלצות.

13. מן הטעמים המפורטים לעיל, אציע, אפוא, לחבריי לקבל את הבקשה ולהורות על ביטול החלטתו של בית משפט קמא הן בעניין החזקת מחשב אישי והן בעניין היציאה לחופשה. אך בעניין החופשה אני מציעה כי עניינו של המשיב יוחזר לדיון בפני הגורמים המוסמכים אשר ישובו ויבחנו את האפשרות להוציאו לחופשה לאחר התייחסות ממצה לכל השיקולים הרלוונטיים, לרבות אלה המפורטים בהחלטתנו לעיל אשר לא קיבלו ביטוי בהמלצת הוועדה.

ש ו פ ט ת

השופטת א' פרוקצ'יה:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט י' דנציגר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת א' חיות.

ניתן היום, ח' תמוז, תשס"ט (30.06.2009).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט ת